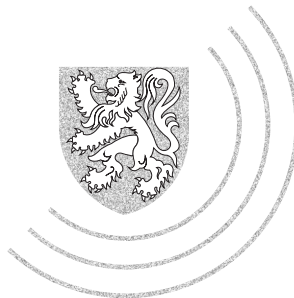

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

8 maart 2004

VERZOEKSCHRIFT

over de pleegzorg van gehandicapte kinderen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Carlo Daelman en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Koen Helsen.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

de heren Jacques Devolder, Koen Helsen, mevrouw Erna
Van Wauwe, de heer Bob Verstraete ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Carlo Daelman, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heer Luc Martens, mevrouw Ilse Van Eetvelde ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Kris Van Dijck.

INHOUD

	Blz.
1. Procedure	4
2. Inhoud van het verzoekschrift	4
3. Bespreking en conclusie	4
Bijlagen :	
I. Standpunt van mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	7
II. Advies van het Kinderrechtencommissariaat	9

DAMES EN HEREN,

1. Procedure

Het verzoekschrift van mevrouw Degros-Schevenels van 19 december 2003 over de pleegzorg van gehandicapte kinderen werd ontvankelijk verklaard op 24 december 2003 en voor verdere behandeling doorverwezen naar de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen besliste op 22 januari 2004 om over het verzoekschrift het standpunt te vragen van mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, en het advies in te winnen van het Kinderrechtencommissariaat (zie bijlagen).

De commissie besprak het verzoekschrift op 22 januari en 4 maart 2004.

2. Inhoud van het verzoekschrift

In dit verzoekschrift worden een aantal voorstellen gedaan voor een verbetering van de regelgeving inzake de pleegzorg van gehandicapte kinderen.

Het verzoekschrift houdt dus verband met de bevoegdheid inzake welzijnsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap.

3. Bespreking en conclusie

Mevrouw Sonja Becq merkt op dat zij recent mensen heeft ontmoet met een autistisch pleegkind. Zij konden voor hulp wel terecht via thuisbegeleiding, maar niet via dagopvang. De pleegouders moeten zelf voor een groot deel van de financiering van de begeleiding van hun pleegkind met een handicap instaan, hoewel zij niet de kinderbijslag ontvangen. In punt 3 van het standpunt van de minister is sprake van een deeltijdse combinatiemogelijkheid van pleegzorg met opvang in een Medisch Pedagogisch Instituut (MPI). Zij vraagt dat terdege rekening wordt gehouden met alle verschillende vormen van begeleiding en opvang. Daar zijn vaak zeer specifieke situaties bij, met soms hogere kosten voor pleegouders met een pleegkind met een handicap dan voor ouders die hun eigen gehandicapt kind laten begeleiden.

De minister zegt dat almaar meer wordt gekozen voor gecombineerde formules, niet alleen in de

pleegzorg overigens, maar ook bijvoorbeeld in de kinderopvang. Zo kan een kind met een handicap toch in een gewoon kinderdagverblijf terecht. Voor de financiering leveren dergelijke combinaties nog vaak problemen op omdat die financiering nog altijd verbonden is aan de indeling in vakjes. Het is één van de uitdagingen voor het beleid om daarvoor een oplossing te vinden.

De voorzitter wijst erop dat het Vlaams Parlement op 26 november 2003 het voorstel van resolutie van mevrouw Veerle Declercq, mevrouw Sonja Becq, de heer Koen Helsen, mevrouw Anne-Marie Baeke en de heer Jan Roegiers betreffende de pleegzorg in Vlaanderen heeft goedgekeurd. Die resolutie, waarin werd gevraagd naar concrete initiatieven inzake pleegzorg, moet nu worden concreetiseerd. Ook in het advies van het Kinderrechtencommissariaat wordt daarop aangedrongen en in het standpunt van de minister wordt daar nader op ingegaan.

De voorzitter besluit dat derhalve kan worden verwezen naar de reactie van de minister (zie bijlage) als eindconclusie. De commissie stemt hiermee in.

De verslaggevers,

Carlo DAELMAN

Riet VAN CLEUVENBERGEN

De voorzitter,

Koen HELSEN

BIJLAGEN

I. STANDPUNT VAN MEVROUW ADELHEID BYTTEBIER, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, GEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

1. Verzoekster werd in december 1989 pleegmoeder van een achttien maanden oude jongen. De begeleiding werd door de dienst voor pleegzorg SOPEH verzorgd en door het Fonds bijzondere jeugdbijstand gesubsidieerd. De pleegmoeder vraagt een verhoogde kinderbijslag aan op grond van de handicap van de minderjarige. Deze wordt in november 1991 met terugwerkende kracht vanaf november 1989 toegekend. In november 1991 gaat de begeleiding van de minderjarige over naar het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. In het kader van de hulpverlening van deze minderjarige is plaatsing in een MPI aangewezen.
2. Pleegplaatsing naar aanleiding van een maatregel uitgesproken in het kader van de decreten van de bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april 1990, impliceert dat aan de pleegouders een subsidie wordt uitbetaald om tussen te komen in de onkosten die gemaakt worden voor het verblijf van de jongere. De hoogte van deze verblijfssubsidie wordt geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1994 inzake de voorwaarden voor erkenning en de subsidienormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand.

Artikel 49, § 2, van de gecoördineerde decreten bepaalt dat het door het pleeggezin ontvangen bedrag aan kinderbijslag voor het pleegkind in mindering wordt gebracht van de te ontvangen verblijfssubsidie.

In het dossier van de verzoekster betaalde het Fonds bijzondere jeugdbijstand in de periode december 1989 tot november 1991 een bedrag aan verblijfssubsidie voor de minderjarige uit dat gelijk was aan de subsidie, verminderd met de kinderbijslag die het pleeggezin op dit ogenblik voor het pleegkind ontving. Wanneer voor een bepaalde periode met terugwerkende kracht beslist wordt de kinderbijslag op te trekken, is het Fonds bijzondere jeugdbijstand decretaal verplicht om de subsidie voor deze periode te regulariseren. Vandaar de vraag aan de verzoekster om het bedrag dat ze bijkomend ontving en dat deel uitmaakt van de kinderbijslag die ze in de referentieperiode ontving, aan het Fonds bijzondere jeugdbijstand over te maken.

De terugvordering met terugwerking van de verhoogde kinderbijslag door het Fonds bijzondere jeugdbijstand is een niet-klantvriendelijke beslissing die echter zijn grondslag vindt in een beslissing met terugwerkende kracht door een andere instantie waardoor het Fonds bijzondere jeugdbijstand wettelijk verplicht is tot regulariseren.

De huidige regelgeving van de bijzondere jeugdbijstand voorziet niet in specifieke bepalingen tegenover specifieke subgroepen zoals bijvoorbeeld de kinderen en jongeren met een handicap. De bijzondere jeugdbijstand richt zich immers in principe tot alle jongeren die hulp nodig hebben. Vertrekkend van het gegeven dat de opvoedingskost voor een kind met een handicap hoger ligt, kan geargumenteed worden dat de verhoogde kinderbijslag voor deze minderjarigen niet verrekend wordt in de subsidies. Het is deze achtergrond van de meerkost tengevolge de handicap die heeft gemaakt dat het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (hierna Vlaams Fonds) geen eigen bijdrage vraagt in geval van opname in een pleeggezin.

3. Het stelsel van zorg en bijstand aan minderjarigen met een handicap in het Vlaams Fonds, plaatst de residentiële opname in een Medisch Pedagogisch Instituut, én de plaatsing in een pleeggezin, naast elkaar. Het zijn beide vormen van opvang buiten het gezin, met een volledig ondersteuningsregime, hetzij in het internaat, hetzij in het pleeggezin. De duidelijke scheiding tussen de beide systemen van "Uithuisplaatsing" vergt inderdaad een duidelijke keuze voor ofwel pleegzorg, ofwel een residentiële opvang in het internaat. De cumul van de tegemoetkoming voor de kosten voor volledige opvang in het internaat, én voor de tenlasteneming van de kosten voor een volledig verblijf in het pleeggezin, is inderdaad niet mogelijk.

De combinatie van pleegzorg met opvang in het internaat is in het stelsel Vlaams Fonds wel mogelijk wanneer er tegelijk sprake is van een deeltijdse plaatsing in de beide werkvormen. Deze deeltijdse combinatiemogelijkheid is ingesteld met het besluit van de Vlaamse regering van 24 maart 1998 betreffende de flexibilisering van de zorgvoorzieningen. Met datzelfde besluit werd het ook mogelijk dat de voltijdse plaatsing in een pleeggezin kan worden gecombineerd met de dagopvang in het semi-internaat, met de tijdelijke residentiële opvang in kort verblijf en met zowel semi-internaat én kort verblijf.

4. Ook in de bijzondere jeugdbijstand kan een maatregel voor pleegplaatsing niet gecombineerd worden met plaatsing in een MPI. Dit geldt voor alle minderjarigen in de bijzondere jeugdbijstand en kan dus niet als discriminatoir tegenover personen met een handicap worden beschouwd.
5. De combinatie van volledige pleegzorg in het stelsel van het Vlaams Fonds, met de volledige opvang in een internaat van het Gemeenschapsonderwijs is wel mogelijk. In de gemengde werkgroep "Welzijn en Volksgezondheid" & "Onderwijs en Vorming" is recent nog aange-toond dat de personeelsomkadering in de onderwijssinternaten aanzienlijk lager is dan in de internaten gesubsidieerd door het Vlaams Fonds. De cumul van de kosten voor de pleeg-zorg en voor de opvang in deze onderwijsinter-naten is dan ook lager, hetgeen wellicht histo-risch verklaart waarom de dubbele tegemoetko-ming in deze specifieke gevallen wel mogelijk is.
6. De Vlaamse regering heeft op 23 maart 2001 beslist om de internaten van de MPI's van het Gemeenschapsonderwijs in te delen bij het be-leidsdomein Welzijn en Volksgezondheid. De Vlaamse regering dient zich evenwel nog uit te spreken over het stappenplan van uitvoering dat door de in punt 5 genoemde gemengde werkgroep is opgesteld. Het is voorbarig te stel-len dat deze overheveling effectief zal ingaan op 1 september 2004.
7. Mijn voorgangster, mevrouw Mieke Vogels, heeft in 2002 de administratie opgedragen om een intersectorale werkgroep pleegzorg op te richten, bestaande uit vertegenwoordigers van de afdeling bijzondere jeugdbijstand, het Vlaams Fonds, Kind & Gezin en een afvaardiging van het werkveld. De doorlichting van de pleegzorg door deze werkgroep zal resulteren in voorstellen met het oog op de harmonisering van de subsidiemechanismen in de verschillende sectoren, zonder evenwel de specifieke aspecten gericht op de doelgroepen van de verschillende sectoren uit het oog te verliezen. Ik verwacht het eindrapport van deze werkgroep op korte termijn en zal mijn beleid ten aanzien van pleegzorg afstemmen op de bevindingen in het rapport.
8. Het is mijn overtuiging dat een klantvriendelij-ker en flexibel hulpaanbod structureel aan alle rechthebbende minderjarigen moet worden aangeboden. Daarom is het noodzakelijk om verder werk te maken van een betere afstem-ming, en vooral van de modulering en de flexi-bilisering van het hulpaanbod in het kader van de integrale jeugdhulpverlening. In alle deelsec-toren die deel uitmaken van de integrale jeugd-hulp zal dit omvormingsproces naar flexibele en gecombineerde hulp op maat, het aanbod veel nauwer laten aansluiten bij de hulpbehoefte. De vraag naar meer combinatiemogelijkheden van verschillende noodzakelijke hulpvormen is daarin prominent aan de orde.
9. De rechtspositie van het kind, en de samenhang met het genieten van kinderbijslag, is een fede-rale bevoegdheid. Verzoekster wil dat haar sta-tuut als pleegouder niet uitsluitend gekoppeld is aan het feit dat ze begeleid wordt door een dienst voor pleegzorg die erkend is en gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap. Het lijkt me verdedigbaar dat pleegouders plei-ten voor een statuut of een vorm van erkenning van de band met het pleegkind, ook wanneer het kind of de jongere niet langer in het pleeg-gezin verblijft. Aangezien de bevoegdheid terza-ke federaal is, kan de Vlaamse regering op dit punt niet regelend optreden. Wel dient gezegd dat het automatisch koppelen van een dergelij-ke erkenning of een dergelijk statuut, aan een financiële tegemoetkoming aan de (vroegere) pleegouders, in het Vlaamse zorgstelsel onmo-gelijk is. De Vlaamse tegemoetkomingen zijn immers steeds tenlastenemingen van de finan-ciële kosten voor de opvang en de opvoeding van de minderjarige, waarbij in deze gevallen de pleegouders geen financiële verplichtingen meer kunnen aantonen.

Adelheid BYTTEBIER,

Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid
en Gelijke Kansen

II. ADVIES VAN HET KINDERRECHTEN-COMMISSARIAAT

Advies 2003- 2004/4

1. Inleiding

Op 19 december 2003 werd door de verzoekster een verzoekschrift ingediend betreffende de problematiek van de pleegzorg van kinderen met een handicap.

Op basis van artikel 5, § 2, van het decreet van 4 juli 2001 vroeg de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen het Kinderrechtencommissariaat om tegen 5 juni 2003 een advies uit te brengen over dit verzoekschrift.

Vanuit haar persoonlijke ervaring met pleegzorg van een gehandicapte kind stelt verzoekster enkele knelpunten in de wetgeving rond pleegzorg¹ aan de kaak.

In dit advies zal het Kinderrechtencommissariaat op deze concrete punten ingaan. Het is echter belangrijk te vermelden dat het Kinderrechtencommissariaat enkel over de gegevens beschikt zoals die in het verzoekschrift geformuleerd zijn. Het Kinderrechtencommissariaat heeft geen andere dossiergegevens ter beschikking.

Eerder formuleerde het Kinderrechtencommissariaat reeds een advies² rond pleegzorg in het kader van de recent goedgekeurde resolutie betreffende de pleegzorg in Vlaanderen³.

2. Overwegingen van het Kinderrechtencommissariaat

2.1 *Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind*

Voor een bespreking van dit verzoekschrift zijn de volgende bepalingen uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind relevant :

- Artikel 2 I.V.R.K. formuleert het principe dat alle rechten van toepassing zijn op alle kinderen zonder enige uitzondering. Het verplicht de Staat om kinderen tegen om het even welke vorm van discriminatie te beschermen. De Staat eerbiedigt en waarborgt de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, vermogen, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind ;
- Artikel 3 I.V.R.K. is het kernartikel in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Alle acties met betrekking tot het kind dienen ten volle rekening te houden met zijn of haar belang. De Staat is verplicht adequate zorgen te verlenen wanneer ouders of andere verantwoordelijken ter zake in gebreke blijven ;
- Artikel 20 I.V.R.K. verplicht de Staat om kinderen die niet in hun gezinsmilieu kunnen leven bijzondere bescherming te bieden en om er voor te zorgen dat voor hen een beroep kan gedaan worden op gepaste alternatieve gezinsopvang of op plaatsing in een instelling. Het verplicht de Staat om kinderen die niet in hun gezinsmilieu kunnen leven bijzondere bescherming te bieden en om er voor te zorgen dat voor hen een beroep kan gedaan worden op gepaste alternatieve gezinsopvang of op plaatsing in een instelling ;
- Art 23 I.V.R.K. erkent het recht van gehandicapte kinderen op bijzondere zorg, onderwijs en training, bedoeld om hen te helpen de grootst mogelijke zelfstandigheid te bereiken en een volwaardig en actief leven te leiden in de samenleving ;
- Art.24 I.V.R.K. erkent het recht van het kind op de hoogst mogelijke graad van gezondheid en het recht op toegang tot gezondheidszorg en medische voorzieningen.

2.2 *Resolutie betreffende de pleegzorg in Vlaanderen*

Op 26 november 2003 keurde het Vlaams Parlement unaniem de resolutie betreffende de pleegzorg in Vlaanderen goed.

In deze resolutie roept het Vlaams Parlement de Vlaamse regering op om concrete initiatieven met betrekking tot de pleegzorg verder uit te werken.

¹ Voor cijfers en achtergrondinformatie rond pleegzorg in Vlaanderen verwijzen we naar www.pleegzorgvlaanderen.be.

² Advies van het Kinderrechtencommissariaat bij de hoorzitting inzake het voorstel van resolutie betreffende de pleegzorg in Vlaanderen, *Parl. St. Vl. Parl. 2002-2003*, nr. 1505/2

³ Resolutie betreffende de pleegzorg in Vlaanderen, *Parl. St. Vl. Parl. 2002-2003*, nr. 1505/5

In de resolutie wordt uitdrukkelijk erkend dat een kind recht heeft om op te groeien in het eigen gezin en als dat niet kan, in een situatie die daar zo dicht mogelijk bij aansluit.

Het Kinderrechtencommissariaat onderschrijft de inhoud van deze resolutie.

In het advies benadrukt het Kinderrechtencommissariaat om een duidelijke en consequente invulling te geven aan de rechten en de belangen van de minderjarige in de pleegzorg.

2.3. *Het verzoekschrift van 19 december 2003*

Vanuit haar persoonlijke ervaring met pleegzorg van een gehandicapt kind stelt verzoekster enkele knelpunten in de wetgeving rond pleegzorg aan de kaak. Het Kinderrechtencommissariaat zal ingaan op de punten die de verzoekster aanhaalt en zal de link leggen naar de bepalingen hieromtrent in de recent goedgekeurde resolutie.

Vooraf merkt het Kinderrechtencommissariaat op dat het verzoekschrift aantoont dat het hier gaat om een kind in een situatie van een ‘dubbele kwetsbaarheid’: het kind kampt met een ernstige handicap en daarenboven groeide het als pleegkind op in een ander gezin.

2.3.1. Discrepantie tussen de verschillende regelgevingen rond de vergoeding voor pleegouders bij een pleegzorgplaatsing

Pleegouders zijn vrijwilligers maar ze ontvangen wel een vergoeding voor de opvoeding en de verzorging van het pleegkind in hun gezin.

Zonder op de details in te gaan, kan algemeen gesteld worden dat pleegouders naast een onkostenvergoeding (dagvergoeding) ook de kinderbijslag voor het pleegkind ontvangen. Voor kinderen met een handicap ontvangen pleegouders een verhoogde kinderbijslag.

Onder bepaalde voorwaarden zal het pleegkind ook fiscaal ten laste zijn van het pleeggezin, wat pleegouders een fiscaal voordeel oplevert.

De verzoekster geeft aan dat de pleegzorgplaatsing van haar pleegzoon startte via een financiering (van de dagvergoeding) door de Bijzondere Jeugdbijstand. Na de diagnose van de handicap werd de financiering door Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (verder afgekort als Vlaams Fonds) gedragen.

De regeling rond de betaling van de dagvergoeding en de (verhoogde) kinderbijslag is verschillend naargelang de pleegzorgplaatsing financieel gedragen wordt door het Vlaams Fonds dan wel door de Bijzondere Jeugdbijstand. Bij een pleegzorgplaatsing via de Bijzondere Jeugdbijstand wordt de (verhoogde) kinderbijslag die het pleeggezin ontvangt van de dagvergoeding afgetrokken. Bij een financiering van de pleegzorgplaatsing vanuit het Vlaams Fonds wordt de verhoogde kinderbijslag niet van de dagvergoeding afgetrokken.

In het geval van verzoekster wordt na verloop van tijd de financiering van de pleegzorgplaatsing door het Vlaams Fonds opgenomen. De betaling van verhoogde kinderbijslag gebeurde echter met terugwerkende kracht en liep ook over de periode waarin de financiering door de Bijzondere Jeugdbijstand werd opgenomen. Door het verschil in regelgeving rond de onkostenvergoeding en de kinderbijslag tussen beide ‘financierende’ instanties moet verzoekster een aanzienlijk som ‘terug’-betalen.

Verzoekster klaagt dit aan en stelt dat zij van meet af aan recht had op een hogere vergoeding omdat zij van in het begin de zorg droeg voor een kind met een handicap.

Er kan geen twijfel over bestaan dat de zorg voor een kind met een handicap financieel zwaarder weegt zodat ook de pleegzorgvergoeding voor een kind met een handicap hieraan aangepast moet worden.

Een kind met een handicap heeft recht op aangepaste zorg, ook als het in een pleeggezin opgroeit.

Vanuit het belang van het kind met een handicap mag er geen onderscheid bestaan naargelang de zorg verleend wordt door pleegouders of de zorg verleend wordt door ouders. Het Kinderrechtencommissariaat meent dat ook binnen pleegouderschap er financieel geen onderscheid zou mogen bestaan naargelang de vergoeding door de ene of de andere ‘financierende’ instantie gedragen wordt.

In de resolutie vraagt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse regering om “de dagvergoeding voor pleegouders te harmoniseren en in overeenstemming te brengen met de werkelijke kosten voor de opvang, afhankelijk van leeftijd en specifieke kenmerken van het pleegkind of de pleeggast”.

Het Kinderrechtencommissariaat steunt deze aanbeveling van het Vlaams Parlement ten volle. Maar het moet gezegd dat een harmonisering van de regeling rond de pleegzorgvergoeding de individuali-

sering van de vergoeding naar de bijzondere noden van het pleegkind niet in de weg mag staan.

Bij het uitwerken van een harmonisering stuit men ook op algemene fundamentele kwesties zoals de kostprijs van de opvoeding van een kind, de impact van de levensstandaard van het pleeggezin, impact van de fiscale wetgeving en sociale zekerheid...

In de resolutie vraagt het Vlaams Parlement ook “een doorlichting van de rechtspositie van ouders, pleegouders, pleegkinderen en pleeggasten, en dat er een knelpuntennota wordt gemaakt inzake bv. wettelijke aansprakelijkheid, fiscale aspecten, ziektekosten en de positie van het pleegkind binnen het verzekeringsrecht”.

Het Kinderrechtencommissariaat is van mening dat een duidelijke en coherente regelgeving rond de sociaal-juridische positie van de pleegouders ook rechtstreeks het belang van het pleegkind steunt. Administratieve perikelen, onduidelijkheden en interpretatiekwesties dreigen de communicatie en de verstandhouding tussen de alle betrokkenen (ouders, pleeggezin, pleegkind, de begeleidende dienst voor pleegzorg) soms nodeloos te verzwaren.

2.3.2. Pleegzorg is niet combineerbaar met andere zorgverlening van het Vlaams Fonds

Verzoekster klaagt aan dat de financiering van een pleegzorgplaatsing niet combineerbaar is met de financiering van de professionele zorg in een MPI.⁴

Dit heeft als concreet gevolg dat de pleegplaatsing uitdooft als de pleegouders in het belang van het pleegkind op de professionele zorg van een MPI beroep doen. Ook al dragen zij al jarenlang de zorg voor het pleegkind, de pleegouders staan in dat geval nergens meer. Ook al blijft er de facto een band bestaan, omdat pleegplaatsing formeel ophoudt, verliest het gezin het statuut van pleeggezin alsook elke vergoeding (dagvergoeding, kinderbijslag, fiscaal voordeel).

In de resolutie vraagt Het Vlaams Parlement aan de Vlaamse regering “om pleegzorg een volwaardige plaats te geven in het hulpverleningsaanbod, zodat in het licht van een integrale jeugdhulpverlening, verschillende zorg- en opvangvormen op el-

kaar aansluiten en gecombineerd kunnen worden, zowel voor minderjarigen als voor volwassenen”.

Het Vlaams Parlement vraagt eveneens “om de nadruk te blijven leggen op het kind of de pleeggast en zijn rechten te allen tijde te respecteren. Het belang van het kind is één van de basis- en hoofdprincipes. Een vertrouwensband is van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van het kind”.

Het Kinderrechtencommissariaat wil hier nogmaals op het belang van de realisatie van de doelstellingen van een integrale jeugdhulpverlening benadrukken.

Integrale jeugdhulpverlening wil vertrekken vanuit de hulp- of zorgbehoefte in plaats van uit de organisatie of het aanbod van de hulpverlening zelf. Als de vertrouwensband met de pleegouders voor de ontwikkeling van het kind belangrijk is, moet de regelgeving rond het zorgaanbod hierop afgestemd kunnen worden. De organisatie van de zorg, de combinatie van modules moet flexibel aangepast kunnen worden aan de noden en de behoeften van de hulpvrager, met name het pleegkind zelf.

2.3.3. Een vergoeding voor gewezen pleegouders ?

In de praktijk houden pleegouders vaak verder contact met het pleegkind dat in het MPI verblijft. Vaak kunnen pleegouders hiervoor op de ‘goodwill’ van het MPI rekenen. In functie van het behoud van de band, de contacten met het pleegkind in het MPI vraagt verzoekster om een vergoeding voor “gewezen” pleegouders.

Wat betreft de vergoeding voor ‘gewezen’ pleegouders merkt het Kinderrechtencommissariaat op dat aan een recht op persoonlijk contact in principe geen financiële vergoeding gekoppeld kan worden.

Omwille van haar affectieve band met het pleegkind houdt verzoekster verder contact met het pleegkind. Verzoekster geeft ook duidelijk aan dat zij erkenning wil voor deze affectieve band tussen ‘gewezen’ pleegouder en pleegkind. Het Kinderrechtencommissariaat meent dat een affectieve vertrouwensband tussen pleegkind en ‘gewezen’ pleegouder een erkenning verdient⁵.

Dit betekent echter niet dat hier een financiële vergoeding aan gekoppeld moet worden. Verzoek-

⁴ Voorlopig geldt deze beperking enkel voor een pleegzorgplaatsing in combinatie met een plaatsing in een MPI dat ressorteert onder het ministerie van Welzijn. Binnen afzienbare tijd zullen ook de MPI's die momenteel nog onder het ministerie van Onderwijs vallen door Welzijn worden overgenomen.

⁵ Zie artikel 375 B.W. “Het recht op persoonlijk contact kan aan iedere persoon worden toegekend indien hij aantoonbaar dat hij met het kind een bijzonder affectieve band heeft.”

ster heeft t.a.v. het pleegkind geen enkele financiële verplichting meer.

3. Advies van het Kinderrechtencommissariaat

- Het Kinderrechtencommissariaat is van mening dat de klachten van de verzoekster wijzen op de noodzaak van een coherent, flexibel en aan de realiteit aangepast regelgevend kader voor pleegzorg. Vanuit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind is de overheid dit aan de minderjarige verplicht. De regelgeving moet de ruimte kunnen bieden aan de combinatie van twee gezinssystemen die beide tot het belang van het kind bijdragen ;
- Het Kinderrechtencommissariaat dringt aan op de uitvoering van de resolutie rond pleegzorg in Vlaanderen ;
- Het Kinderrechtencommissariaat dringt aan op een decretale verankering van de integrale jeugdhulp met daaraan gekoppeld de decretale verankering van het statuut voor de minderjarige cliënt in de jeugdhulp.

Februari 2004.

Ankie VANDEKERCKHOVE,

Kinderrechtencommissaris
